

Poněkud netradičně postavená práce, ale takhle to má důvod, bez zbytečných úvodů směle do toho...

Kultura, zvaná coby lidská ontická aktivita druhým ontickým řádem, je sice krásným příkladem ambicióznosti člověka, ale ten má pouze zlehounka našlápnuto k tomu, aby to tak skutečně bylo. Je třeba si přiznat, že kultura je nutností, nevyhnutelným produktem společnosti, která je stejně tak nezbytná, dnes skrze lidskou miliardovou početnost (za tohle se dobře schová, jak je člověk sám nezpůsobilý, ať už po psychické nebo fyzické stránce). Právě díky společnosti se lidský, nesporně velký, potenciál projevuje (...i...) jinak než snahou o zabezpečení vlastní existence (v otázce kauzality je odpověď také samozřejmá – jistě že „ano“ – žádné kostky, žádný Bůh – vše samo-řízeno v systému – buď takto, nebo úplně bez).

Kultura je živena spontánními projevy lidského potenciálu, za předpokladu kultury coby vůbec projevu člověka, všech jeho částí, není potřeba souhlasu, není tu prostor pro jinou možnost. A člověk, jediný, kdo reflektuje sám sebe, chce-li být uznán a zaslouženě chválen, by měl předvést něco mnohem většího než jen „další (a určitě ne tak stejně dobře znějící) ontický řád vedle toho přírodního“. Evoluci přísně řízenou, odsouhlasenou (!), k jinému poslednímu rychleji směřující...

Vzhledem ke stáří světa, se člověk narodil teprve nedávno, těžko si může myslet, že je tu příroda právě pro něj. Ale náhodně se tu povedlo, a připravila se pro další půda, že zaujal postoj z nevhodnějších – útočný, agresivní, a ten ho zachránil. Obdobně již zmíněnému případu, ani tady nezaslouží uznání (člověk, co biologický druh, snad, ale to už pak v menším i třeba krokodýl). Člověku byla dána příležitost utéci z přirozeného procesu evoluce, vlastní sebereflexí určit cíl a k němu vybočit. Je nutné tomuto říci velké „ano“, ponecháno samo o sobě to má nečitelnou budoucnost, pokud vůbec nějakou. Člověk nemá čas, podivných náhod už bylo dost...

Představme si, že cokoli uvedeno v této práci má určitou, více či méně omezenou, úroveň „pravdivosti“. A za pravdivé (trošku „pravdu“ potrápím) určíme jen a pouze to, co je součástí světa kolem nás – tzn. vše, co se vůbec může stát součástí výroků jazyka (včetně lži, omylů, polopravd a nesmyslů) – žádné trápení s „pravdou“ – cokoli dokáže člověk pojmout smysly či rozumem, vše tohle označme jako „1“ s tím, že „2“, „3“ až „x“ (které nezajímají) vyjadřují posloupnost evoluce. Dozadu se dívat nebudeme, člověk je přece ambiciózní :)

V „1“ se ale přihodil člověk. Mysleme stav „b“, který bude nepochybně zčásti zařazen v „1“, ale zcela se v ní nevyčerpá; okamžik, kdy se z evoluce, coby neřízeného-přirozeného procesu, stane proces přísně řízený, kdy se poruší úměrně narůstající rychlost vývoje, vrcholící v super-inteligenzi „c“. Člověk přestane nahrazovat vlastní fyziologickou nemohoucnost agresivitou a veškerý svůj zájem přesměruje sám na sebe, v sebe – už ne jako na vrchol potravního řetězce, ale jako na „mimo-tento-řetězec-stojící“. Sám o sebe už se postaral, prostor k tomu již má...

Něco jako obsah – spíše však témata tomuto nejbliže...

substanční ontologie nám dává morální prázdny

hmota je jen pojem

konečnost či nekonečnost (prostoru) reálného světa

co nemáme, když nemáme čas?

co všechno se změní, když se něco změní

hraje Bůh kostky?

bez chaosu nelze žít

jaký je rozdíl mezi hromadou kamení, počítačem a živým organismem?

V „Teorii všeho“ cituje John D. Barrow popletenou Francis Yatesovou, že cosi „pádně vystihla“. „Základní rozdíl mezi postojem čaroděje a vědce ke světu je v tom, že čaroděj chce vtáhnout svět do sebe, zatímco vědec činí pravý opak, zvnějšňuje a odosobňuje svět úsilím své vůle v přesně opačném směru.“ (TV, str.18) Smrt super-ega. Člověku dáno milostné privilegium podílet se na svém světě – stojíme na vědě, ta má křivé nohy. Čaroděj (a nazvěme si takto onoho člověka „b“) nevtahuje svět do sebe, vytahuje ho ze sebe, zmíněné „odosobnění“ je první chyba, polo-spícího polo-člověka.

Ve světě předmětů, coby důkazů hmoty, hranic, které nás tímto omezují, co vlastní tělo, takto určují a vymezují, jsme samý otok a modřina, kdykoli se s tímto nesouhlasí (s odkazem na téma „...takto nesouhlasí.“). Takový život pro člověka malého, mu a ho stačícího, proto mu jasného, i ho jasného, to vše z pohledu jiného; ho stejného, otázka taková ale nebude (nejvyšší čas odhlédnout od normální průměrnosti).

Že je tento stejný vskutku ambiciózní, předvádí také skrze tuto hmotu, skrze tento (obecně) předmět, který, co poslední po první substanci, je mu „smyslu-vidně“ nejbližší.

Oné ctižádosti se říká „výzkum“, v tom následně „objev“ zpravidla čehokoli extrémnějšího, z hlediska doposud nepřekonaného, případně čehokoli doplňujícího, co takový zvuk ale často už nemá. I toto je samozřejmě vymezeno hranicí – na ose vědeckého výzkumu, která se tváří, co hnací motor (už spontánní, nezastavitelný, už...) evoluční, protože logická – vědecky samozřejmá, historii tvořící. Ale pokrok v jediném možném směru není pokrokem, ale nutností. Zastavit ani zamířit jinam nelze („1“). Tedy pouze otázka času, ale z „kdy“ se záhy stává „jak rychle“ – potud jde o události, ne o čas.

Intermezzo: tlachání kolem času

Níže se vypořádáme s časem (i když mi to vůbec není třeba – vlastně kterákoli ontická kategorie mi není třeba, proto to také tak vypadá...). Vytyčí-li si člověk konečně cíl, jemuž je hoden, bude úplně jedno, kdy ho dosáhne, bude-li jistota, že vůbec.

Kult hmoty nám dal dvě oči (první narážka na prostor – a jak je tento svázaný s lidskou systémovostí; spoustu toho dozadu převrátit, bez člověka svět nebude) a pět prstů, podepřel nám nohy, aby jsme měli kde stát, k sobě si tyto navíc přivázal, zvouc to tíží, a aby člověk nehleděl, kam nemá, dal mu pak také těžkou hlavu. Hmota je prohlášením, lidským zjednodušením, nesnadno poznávaným masochismem. Jako pouze pojem je s ostatním nemyslitelná, popřít hmotu znamená popřít všechno. Nato nebude ani času ani prostoru.

„Hmota nepochybně existuje...“, jak jednoduše se dá deklarovat závislost. Něco pro svázaného ducha, nic aristokratického. A dokud nepřeroste mysl a srdce člověka stín vlastních údů, bude to stačit. Ale stalo se...

A teď to spravme: je výsostným znakem lidského ducha, že chce jít stále dál, ať už skočí nebo jen popojde, a právě aristokrat z těchto „výsostných“ cestou vpřed dlaní vše kolem rozdrolí. Bez pýchy nebude pokroku, i když bude prvně znamenat vše zničit. Tento pokrok je v tuto chvíli ztotožněn právě s oním výzkumem – ručkovat (náruč času) po přímce (náruč prostoru), i když se ví, že je jen dvourozměrná, proto nejpřímější, když je jen jeden směr? A s hmotou se to tak skutečně má – je jen jeden směr (to už se dotýká prostoru – jeho konečnost či nekonečnost („1“) je otázka, v důsledku posloupného procesu výzkumu, opomenuta zůstává problematika „jednoho směru“, poposkočilo se hned k tomu dalekému).

Intermezzo: konečnost či nekonečnost prostoru

Pouze otázka pohledu, odpověď je dvojí: v „1“ to zaplácáme „horizontem událostí“ a je hned jasno: konečnost nestvrdíme, před „c“

nestvrdíme nekonečnost. Potud krásné, že se z člověka udělal subjektivní, odtud k pláči, že jen a pouze, pozorovatel. Ale i tak – co na tom až tolik pro nějaký smutek, správně bychom se měli ptát po velikosti mikrokosmu...

Člověk je zmítán, není svým pánem, co se rozběhlo, bude pokračovat. (tedy snad otázka pouze rychlosti... „1“), popostrčit člověka z „1“ k „b“ znamená nové přehodnocení, jakýsi nový ego-humanismus – není možné evoluovat k vyššímu cíli s vědou popisující přírodní zákony, kterých je člověk pouze součástí a které se i na něj vztahují. Vše tohle zařadit do „b“ – v „1“ je to naprosto v pořádku, jen nízké a bez vyhlídek...

(Nejmenší první „b“) Bez hmoty se otvírají možnosti, cíle, moc. Už nejde o to, je-li hmota skutečně tím vymežujícím elementem, nesporně existujícím, jde o to, co když (že) není. A co na tom proplýtvat jednu lidskou existenci, s vírou (skoro co protivou hmoty) vyzvat to celé na soud, kde se neukáže pravda (přítomnost), ale možnosti – možné bez hmoty, jiného směru, jiné, kdoví jestli, přímky. Pakliže takto, není člověk ani jen na začátku. I kdyby člověk už na smrtelné posteli, s posledním dechem bezhmotnou pravdu se vším všudy přijal, nikdy by nezemřel... („c“)

Zvlášť k: substanční ontologie nám dává morální prázdňiny

Přímo vybízející k takovému moralizování, ale kdo chce nad sebou slyšet tichý smích? Na substanci se vymluví, kdo sám sebe s klatbou neunes, až dnes, a přesto, nebude-li co správně zmínit, krok zpět a znovu. Tedy: člověk životem proplouvá, aniž by zvolil; že výjimečný, s odkazem na ostatní. Hovoří dokonce o jakési vlastní tvůrčí aktivitě, budiž (i když na této rovině ještě neví, o čem mluví). Ale je to podivný tvor – chce růst, staví a plete, až se dostane kamsi, odkud vzlyká, že za nic nemůže, protože...

Nejenom morální prázdny umožní substanční ontologie, cokoli umožní (proč nelze vzpomenout něčeho dalšího poukazuje na cosi „ještě později“). Ale co smutné na tom je, že člověk tu padá na hubu, ne síla světa – s morálkou, coby zbraní proti strachu, navlečeným systémem na slabé „ne-zvíře“ (tady byl člověk skutečně tvůrčí!) – kde je prostor k výmluvě na „prvotní cokoliv“? Prvotní substance patří člověku, pak není možné mluvit o morálních prázdninách – škrťám „morální“, protože „smluvené“, škrťám „substanci“, protože „člověk“, škrťám „ontologii“, protože „umělina“.

Povrchní otázka člověka si jistojistého: „Co nemáme, když nemáme čas?“ „Určitě už ne hmotu“, odpoví stejně si jistojistý, „a s prostorem se to má stejně tak.“

Hartmann nás očaroval fundamentalističtější časem, prostor vykázal do spodní poloviny – s evolucí (coby posledním aktem času) poškrťat pak úplně všechno a Hartmanna pochválit, že kdysi dávno snad začal. I když... Po prstech by zasloužil že mu podrobil i ducha...

Správně se otázat, co nemáme, když nemáme nic – co čas? Sám o sobě od světa, od člověka, odtržený neznamená nic. Od člověka odtržené neznamená cokoli nic! Takhle by se mělo skončit, ale ještě ne....

To nejzajímavější na konec. Hromada kamení, počítač a živý organismus... a táže se po rozdílu, nic podstatného nevidím. Člověk je fenomén nejen své doby, nic není důležitějšího než on sám. A nenechme se mýlit, nejde o individuum ani o biologický druh. Odkrýt všechn potenciál, protože tohle je druhé jméno člověka. „Špatný Bůh“ by se skoro chtělo říct. Zajatcem své touhy žít, lapený (znovu) v systémech, cokoli dalšího mimo něj („1“) je jeho omezením, každý předmět v „1“, každý živočich v „1“ – nic není mimo člověka, ale právě v „1“ to znamená deklarovat „mimo-jediné“. Cokoli člověka vymezuje

a omezuje – takto se poplivala nejenom hmota, co bude potom je krásné ve víře
a v doufání...